

Zagreb, 30. rujna 2019.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za četvrto tromjesečje 2020.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015. i 15/2018.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u četvrtom tromjesečju 2020.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o promjenjivom kapitalnom zahtjevu koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda).¹ Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u četvrtom tromjesečju 2020., odnosno od 1. listopada 2020. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

Usporavanje rasta gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju 2019. bilo je praćeno i malo sporijim rastom plasmana monetarnih financijskih institucija privatnom sektoru mjereno i na osnovi stanja i na osnovi transakcija. Njihov rast proizlazi iz rasta plasmana sektoru kućanstava, poglavito gotovinskih nenamjenskih kredita bez zalogu, dok je doprinos stambenoga kreditiranja bio umjereniji. Nasuprot tome, plasmani monetarnih financijskih institucija sektoru nefinancijskih poduzeća smanjeni su, velikim dijelom pod utjecajem aktiviranih jamstava na kredite brodogradilištu Uljanik i nagodbe grupe Agrokor s vjerovnicima. Istodobno se blago povećalo stanje bruto inozemnog duga nefinancijskih poduzeća, ponajviše zbog rasta kratkoročnih trgovačkih kredita.

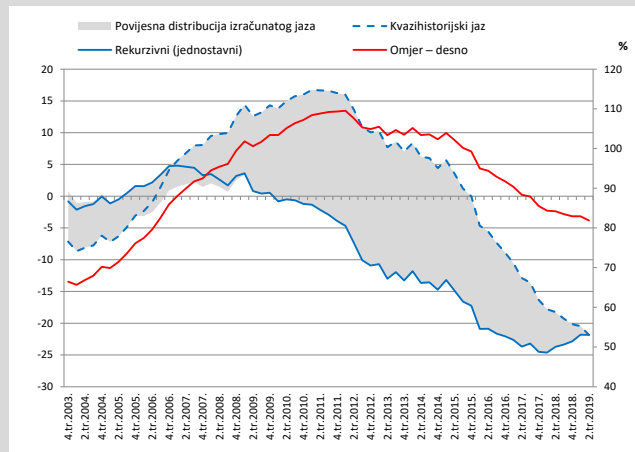
Unatoč zabilježenom usporavanju, rast nominalnog bruto domaćeg proizvoda potaknuo je daljnje smanjivanje standardiziranog pokazatelja relativne zaduženosti koji je ostao ispod svojega dugoročnog trenda, pa je istodobno jaz zaduženosti izračunat na temelju tog pokazatelja ostao negativan (-21,8%) (Slika 1.a). Trend smanjivanja specifičnog pokazatelja relativne zaduženosti, odnosno omjera kredita domaćih kreditnih institucija nefinancijskom sektoru i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a, nastavljen je u drugom tromjesečju, a jaz zaduženosti izračunat na temelju tog pokazatelja (Slika 1.b) također je negativan. Budući da ni nadalje ne postoji ciklički pritisak koji bi

¹ Detaljna metodološka pojašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost, br. 13, srpanj 2014. [Financijska stabilnost – 13](#)

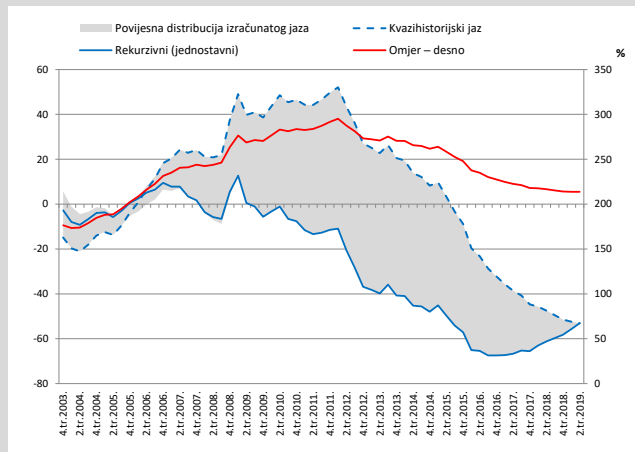
zahtijevao korektivne akcije HNB-a, referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnoga protucikličkog sloja kapitala procijenjen za četvrto tromjesečje 2020. ostao je na razini od 0%.

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

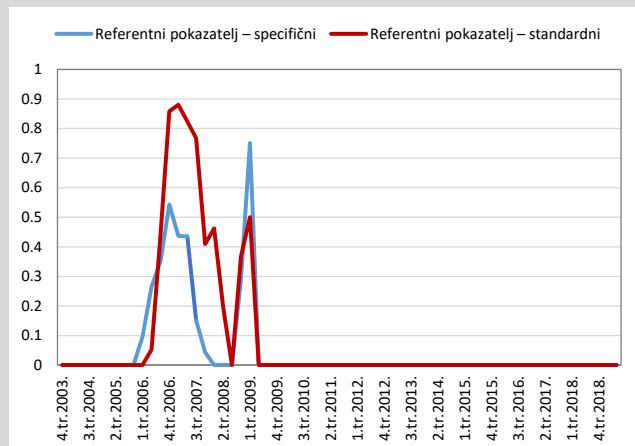
1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

^a Izračuni svih relevantnih omjera (standardizirani je omjer ukupnih plasmana, tj. domaćih plasmana i inozemnog duga, te nominalnoga godišnjeg BDP-a, dok je specifični omjer kredita domaćih kreditnih institucija i tromjesečnog sezonski prilagođenog BDP-a) i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvizihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesna distribucija izračunatog jaza jest područje između najmanje i najveće vrijednosti jaza izračunate pomicanjem uzorka udesno. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnoga (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

HNB će u ulozu nadležnoga makroprudencijalnog tijela nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. Pritom će se oslanjati i na sve druge važne informacije i pokazatelje koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja, kretanje cijena nekretnina, saldo tekućeg računa platne bilance, dinamiku kreditnih plasmana i monetarnih agregata i sl., odnosno sve što je dostupno u redovitim i ostalim publikacijama HNB-a ili na mrežnim stranicama HNB-a.